

**Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien.
I. C. Praestantissimi Volumen ...**

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo
Vltimarvm Volvntatvm, Svccessionvm, & Legitimationum materias
distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96520](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96520)

facta ineficax, atq; caduca effecta esset, l. vnica. §. j. C. de cad. tol. neq; dicti nepotes, seu alij descendentes possent ex ea substitutione venire. Piamissis ergo sic statibus, colligitur, quanta diuersitas esset inter vnu modum substitutionis, & alterum quoad effectum admittendi personas, & quoad effectum extinguendi substitutionem, iteclare constat, quanta esset mentis testatoris diuersitas, quae ex dicta verborum, & modorum diuersitate resularet. Cum ergo ex depositione dicti Pauli testis testamentarii alteretur dispositio, & mens testatoris, quae ex conceptione substitutionis, de qua in notula testamenti, colligebatur, sequitur, quod testamentum redditur suspectum, illiq; nulla fides est adhibenda, vt voluit doctores tam canonista, quam legista, quos supra reculi. ¶ Augetur etiam testamenti suspitio ex diuersitate, ex qua est inter matricem testamenti, & notulam proto colli in pluri bus earum partibus tam circa substitutionem, quam circa legata, & alia in dicto testamento disposita, quae si omnia bene considerentur, ultra noue enumerari possunt, put quilibet diligens iudex facile cognoscere poterit, veluti etiam diligentissimus do. consultor ea optime cognouit, & considerauit, & ideo aliter non refero, sed il lius egregie dicta probo, atq; confirmo. Laus Deo.

S V M M A R I V M.

- 1 Prælatus hñs industria ad acquirēdū, & bona patrimonialia, & ecclesiastica, siq; acquirat, quō illud inter hñdes plati, & ecclesiā sit diuidēdū: & ex qbus rebus acq; uisū psumatur, & nu. 4.
- 2 Lucrū in rebus ecclesiā quod dicatur, & quae expensae deducant.
- 3 Clericus hñficiatus, & hñs bona patrimonij, & ex industria acq; uens, unde viuere, & expensas necessarias facere cenetur.
- 5 Acquisitum de pecunia ecclesiā etiam nomine alterius est ecclesiā, cui dominium etiam sine traditione acquiritur.
- 6 Rector ecclesiā nomine suo emens, nec dicens, cuius pecunia, aut exprimens, q; sua pecunia emit, tunc ecclesiā non acquirit.
- 7 Clericus lucrosam aliquod officium habens quando ex illo, & nō ex bonis ecclesiā acquisiisse dicatur.
- 8 Pecunia mutata, siue deposita a praelato eius nomine, eo mortuo, debetur haeredibus, & non ecclesiā, & quando.
- 9 Clericus de bonis acquisitis ex fructibus, & intuitu ecclesiā testari non potest: Fallit multipliciter.
- 10 In dispensandis ijs, quae sunt de iure positio, expressio iusta causae non requiritur, dummodo ea vere adsit.
- 11 Clericus, seu Canonicus de distributionibus quotidianis, & de acquisitis ex illis testari potest.
- 12 Idem de acquisitis ex officijs, & salarijs temporalibus.
- 13 Vicarius ecclesiā an, & quomodo sibi acquirat, ut de acquisitis libere testari possit.

E P I T O M E.

CLERICVS an, qñ, & quō acquisita p eū ex bonis suis proprijs paternis, & maternis, & ex labore, & industria sua acquisiuisse praesumatur, & an, quando, & quō ex bonis suis prebende, & suorū officiorum:

Et quando, & quomodo de bonis acquisitis ex fructibus intuitu ecclesiā testari possit.

An d distributionib. quotidianis liber possit testari, Et an de bonis, & pecunijs acquisitis ex officijs, quae ipse in eius vita gessit.

CONSILIVM. VII.

Reverendus D. Ioann. Ludouicus Monaldus protonotarius apostolicus canonicus ecclesiā Ariminensis, & rector quarundā ecclesiā, q pro certo tpe vicarius Episcopi dictae ecclesiā, necnō qñq; collector, seu exactor decimarum, & legatorum piorum extitit, & bona paterna, & materna habuit, & possedit, multaque lucratus fuit, suum vltimum condidit testamentum, in quo plura legata pia fecit, & praecipue legauit domine Barbarae nepti partē dimidiam domus suae, & aliā dimidiā Monaldo nepoti iā iure debiti, q

do. Ant. & Imol. & in c. quia nos, & in c. relatu il 2. vbi bonus text. de testam. & ibi Imol. in 5. colu. & Abb. in d. c. cum in officiis voluit, quod si clericus aliqua bona acquisiuit non intuitu plone sua, nec ecclesie, sed ratione dignitatis clericalis, quia erat clericus, ut puta, quia fuit lucratus in millis celebrandis, quod illa sibi, & non ecclesie dicitur acquisiuisse, & de illis testari potest, ut etiam voluit Petrus, ut refert Cy. in d. authen. licetia, & concordare cum hoc videtur Hostien. in c. quia nos de testam. vbi dicit, quod si clericus ratione officij, seu seruitij aliquid sit lucratus, puta quia fuit capellanus Principis, illud sibi acquirit, & de illo testari potest, quasi intuitu personae id fuerit acquisitum, ita Abb. in d. c. cum in officiis: & haec sufficiant quo ad primu dubium. ¶ Capio secundum, in quo breuiter conclu do, ¶ q. regulariter loquendo ipse de illis bonis testari non potuit, quoniam, ut dictum fuit, deductis expensis, & sumptibus necessariis ipsius clerici, & familiarium, & ecclesie, ipse clericus id, quod acquisiuit de bonis, & fructibus ecclesie, non facit suum, sed acquiritur ecclesie taliter, quod de eo nec testari, nec post mortem in vltima voluntate disponere potest, ut est text. not. in c. 1. in c. cum in officiis, & in c. relatu il 2. & c. quia nos, de testament. Calder. in consil. 2. de pecul. cler. c. 1. & per totum, de pecul. cler. & vbiq. docto. communiter sic volunt, maxime Abbas in d. c. cum in officiis, & Moder. etiam in d. c. presenti, de offic. ordin. in 6. vbi domin. Fallit primo haec regula, stante consuetudine in loco contraria, quae nisi sit nimium onerosa ecclesie, seruanda est, argumento c. 1. de consuet. ita dixit domin. in d. c. presenti in 4. colum. Calde. in d. consil. 2. in vltim. colum. Abb. in d. c. cum in officiis in 2. fallentia, & facit text. in c. ceterum de donatio. Ioan. de Imol. in c. si de pecul. cleric. Animaduertatur ergo, si in loco adit huiusmodi consuetudo. ¶ Secundo fallit, si clericus, seu rector, qui voluit testari de sic acquisitis, tantumdem contulerit de suo ecclesie caput, si quis qualibet 12. quest. 1. c. si episcopus 12. quest. 5. Abb. in d. c. cum in officiis in prima fallentia, & in c. cum esset in quinta quest. in final. verb. de testam. Sed, ut intellexi, tantumdem, & plus de suo dictus do. Ioan. Ludouicus in vita sua contulit ecclesie in fabricis, & in alijs meliorationibus ecclesie tam de suo patrimonio, quam de fructibus, & redditibus, quos habuit, & percepit ex bonis ecclesie, qui fructus, & redditus in vita clerici, & sic eo tempore, quo contulit ecclesie, sunt proprii ipsius clerici, ut per glo. & doctores maxime domin. in d. c. presenti, Calder. in d. consil. 2. Abbas in d. c. cum in officiis, ergo de totidem bonis acquisitis intuitu ecclesie dictus do. Io. Ludouic. potuit testari. ¶ Tertio fallit, quando clericus vellet testari ad pias causas, quia potest de bonis acquisitis intuitu ecclesie relinquere pijs locis, & ad pios vsus, & pro anima, ut in c. ad haec. c. relatu il 2. de testament. Abb. in d. cap. cum in officiis in 3. fallentia, & c. ceterum cum glo. de donat. ¶ Quarto fallit, quando testand. remuneraret benemeritos tam consanguineos, quam extraneos, quia illis potest relinquere eatenus, quatenus se extendunt merita d. c. relatu il secundo. vbi casus, & ibi doct. omnes, & Abbas in d. c. cum in officiis in 3. fallentia d. c. ceterum cum glo. extra de donatio. & ibi scrib. sed dictus do. Ioan. Ludouicus ob benemerita, & beneficia habita in suo testamento reliquit, legauit, & instituit haeredes, ergo & c. ¶ Præterea quamuis in clerico habente administrationem doctores teneant magis communiter, q. ipse testari non possit, ut supra, tamen in non habente administratione plures, & forte magis communiter contrarium tenent, ut Hostien. & Bernard. & dicit Abbas,

q. haec opinio multum inualuit de consuetudine in hoc multu est attendenda, ut ex predictis statim ergo respectu eorum, quae acquisiuit do. Ioan. tunc ex iis, in quibus non habuit administrationem, ipse testari potuit de acquisitis intuitu beneficii ecclesiastici officij, cuius non habuit administrationem, ut quia sit beneficium simplex, & q. illud non q. fructus, & redditus fuerint sibi assignati, & si ratione stipendij, & mercedis personalis, sed si quis sit clericus liberè testari potest, & hanc ligi glo. secundum domin. in d. c. presenti, & sint haec, statim dicitur in alijs dubijs. ¶ Sed co, q. quamuis regulariter clericus de bonis intuitu ecclesie non possit testari, ut supra, tamen lit, quando clericus habuisset licentiam, quod di de illis, quia in his Papa habet plenam potestatem, c. propositum de concess. prebend. & ibi doct. faciunt, quae habentur per Abbas in c. sententia de iudi. & ita in curia, & extra seruatur dixerit Abbas in d. c. cum esse in repet. in not. de testam. vbi voluit, q. clericus non potest de acquisitis intuitu ecclesie testari, etiam contra iura Papae, nisi Papa sibi hoc concesserit ex illius causa, quia dico, q. dictum, suum prodecedere ad forum animae, & conscientiae, & ita praerogativa, & rationes suae non enim euitat peccatum, si pa absque iusta causa daret huiusmodi licentiam, leret tamen quoad forum contentiosum peccatum habentur in d. cap. propositum, & in dicto cap. cum nissent, & in c. non est de voto. ¶ Præterea in nostro adfuit iusta causa concedendi, & ideo potuisset concedere, absque q. fuisset expressa causa, ¶ quoniam in ijs, quae sunt de iure potestatem quamuis quo ad cuiusdam peccatum Papa non sit dispensare, non tamen requiritur expressio, modo in rei veritate addit, ad quod sufficit, ut habentur per Felin. & alios in c. quae in ecclesia de constituto. in ead. audientiam il 2. de rebus per legit. in l. fina. C. si contra ius, vel vtil. publicae si Papa potest dare hanc licentiam, ergo potest testatorem sibi a iure seruatum in alium potest, ut in legatum de latere transferre, & illam non ipse habebat, concedere, argumen. c. quod tentionem de offic. lega. & habetur in c. 1. de rebus, episcop. ex quo inferitur, q. in casu nostro do. Ioan. Ludouicus ultra casus praedictos cum licentia legati de latere, qui habuit hanc potestatem, potest testari de bonis acquisitis intuitu ecclesie, de quibus alias non potuisset testari, prout, & secundum quod sibi fuit permittum. ¶ Circa tertium dubium, quod distributionibus quotidianis, quae manualia, & actualia beneficia nuncupantur, & de acquisitione dictis distributionibus clericus, seu canonicus sit testari? Concludo q. sic, ¶ quia datur potestatem personale, & pro labore personae, ut in cap. 1. de cleric. non reuerentur clericis, ut in cap. 1. de cleric. non reuerentur libro sexto, ergo de illis liberè testari potest, ut mercenarius, & rusticus de denario, & ibi bi dato pro opere diurno, ita potest intelligi in dicto cap. presenti, vbi hoc expresse voluit domin. de sanct. Gem. in fin. penultim. colum. de gumento eorum, quae voluit Hostien. in c. reuerentur pecul. cleric. cap. requisiti, & melius in c. reuerentur il secundo de testament. & ista fuit conclusio Canon. in extrauagan. suscepti Ioan. 22. super verbo, cōstituit, & in clem. fin. de prebend. super verbo, praebendam, & hanc partem videtur tenere Paulin. quae cap. quere vtru in solutione questionis, vbi dicit, q. illa, q. rector clericus

- dibus banniti factionem testamenti in totum illi non admittit.
- 6 Bannitus simpliciter de crimine etiam capitali, nisi in fortiam ciuitatis, a qua bannitus est, veniat, libere de iure communi testari potest.
 - 7 Sententia pena capitalis in bannitum absentem lata conditionalis est, si bannitus in fortiam venerit.
 - 8 Bannitus, qui in fortiam non peruenit, ex solo banno nec infamis, nec intestabilis efficitur.
 - 9 Bannum contra aliquem ratione criminis capitalis ex sola contumacia latum dicitur esse contra ius commune.
 - 10 condemnatio banniti facta ex contumacia virtute statuti restringenda est ad verba statuti.
 - 11 Banni sententia dicitur interlocutoria.
 - 12 Testamentum ex simplici banno non irritatur, neque illius factio tollitur: & quando irritetur, & tollatur.

E P I T O M E.

BANNITVS secundū statuta Ciuitatis Bononię oīo bona nō amittit, nec intestabilis fit, sed si in fortia Ciuitatis peruenit, de dimidia recte, & liberē testatur, & de omnibus, si in fortiam non peruenit:

C O N S I L I V M V I I I.

Euerendissime, & Illustrissime Domine, vulgaris est questio, vtrum bannitus nostri temporis, qui impune offendi potest, de bonis suis possit testamentum condere, & an testamentum factum rumpatur propter bannum superueniens: & quauis de iure cōmuni difficultatem habere videatur per ea, quę ponunt scriben. in l. 2. C. qui testam. fac. poss. & in l. eius qui. §. si cui. ff. de testamen. vbi Bald. hinc inde arguendo articulum latē examinat, & ibi Bartol. Imol. Pau. de Cast. & alij, & habetur per Bartol. in quęst. sua incip. statuto Lucanę Ciuitatis, & in l. qui vltimo. ff. de pœn. & in l. si quis filio. §. irritum. ff. de iniust. rupt. testam. per Specul. & ibi Ioan. And. in titul. de iur. instrumen. edi. §. compendiose, vers. vndecimo & c. in quibus locis docto. diuersimodo loqui videntur, tamē propter ambiguitates tollendas, emanarunt statuta in hac ciuitate, quorum vntū est positum sub rubric. de pœna homicid. & mandant. homicid. fieri, quo fuit ordinatum, quod si homicida uenerit in fortiam communis Bononię, & postquā de homicidio infra tres dies liquidum fuerit, & ipsum puniendum esse de dicto homicidio, & de eo pœna capitis fuerit punitus ipso iure, & facto priuatus sit, & esse intelligatur omnibus bonis suis & c. † ergo si non venerit in fortiam, & pœna capitis non fuerit punitus, ipse non dicitur priuatus bonis suis. nec illa camera Bononię, erunt acquisita: & ideo ipse de illis testari, & heres ex testamento succedere poterit, si bannitus in banno mortuus erit, & in fortiam communis Bononię non uenerit, vt notabiliter voluit Bal. in l. 3. in vltim. colum. C. si pendent. appellat. mors interuen. per illum text. quod illi, qui extra ordinem hodie dannantur ex forma statutorum ciuitatis, non efficiuntur serui pœnæ, & possunt relinquere heredem, & allegat Specul. † & Bald. etiam in l. j. in antepen. colum. C. de heredib. inst. inquit, quod si quis de crimine capitali fuit bannitus in persona ex forma statuti simpliciter ob contumaciam, quę habetur pro confessione, bona illius non cēsentur publicata, ex quo statutum de publicatione nihil dixit, argumen. l. si seruum. §. non dixit prætor. ff. de acquir. hered. & est de mente Cv. in d. l. j. circa fi. & Salicet ibi in pen. q. C. de hered. institut. & per Bal. in c. j. in prin. de pac. tenend. in l. fi. in vlt. col. C. si non compet. iudi. in l. gallus §. & quid si tantum

S U M M A R I V M.

- 1 Quando bonis priuatus, & testari non potuisse intelligatur ex forma statutorum Bononię.
- 2 Bannitus ob contumaciam etiam ratione criminis capitalis ex forma statuti publicata non censetur.
- 3 Bannum contra aliquem ratione criminis capitalis ex sola contumacia latum dicitur esse contra ius commune.
- 4 Banni sententia interlocutoria.
- 5 Testamentum ex simplici banno non irritatur, & quando irritetur, & tollatur.
- 6 Bannitus in persona ex forma statuti simpliciter ob contumaciam, quę habetur pro confessione, bona illius non cēsentur publicata, ex quo statutum de publicatione nihil dixit, argumen. l. si seruum. §. non dixit prætor. ff. de acquir. hered. & est de mente Cv. in d. l. j. circa fi. & Salicet ibi in pen. q. C. de hered. institut. & per Bal. in c. j. in prin. de pac. tenend. in l. fi. in vlt. col. C. si non compet. iudi. in l. gallus §. & quid si tantum